

چالش‌های دانشجویان دانشگاه آزاد در طرح پایش؛

## سامانه مشابهت‌یاب برای جلوگیری از تقلب در پایان‌نامه‌ها ایجاد می‌شود/ امکان انتخاب یک موضوع توسط چند پژوهشگر

چگونگی اجرای طرح پایش، پرسش‌هایی را برای دانشجویان به وجود آورده است که رئیس دبیرخانه پایش آزاد دانشگاه آزاد اسلامی به این ابهامات پاسخ داده است.

به گزارش خبرنگار گروه دانشگاه ایسکانیوز - سارا طاهری، یکی از مهم‌ترین برنامه‌های دانشگاه آزاد اسلامی حل مشکلات و چالش‌های جامعه در حوزه‌هایی مانند اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با همکاری و استفاده از ظرفیت اعضای هیئت علمی و دانشجویان است. سالانه ۸۰ هزار نفر در مقطع کارشناسی ارشد و ۱۰ هزار نفر در مقطع از این دانشگاه فارغ‌التحصیل می‌شوند. ظرفیتی که می‌تواند به عنوان یک اتاق فکر عمل کنند و برای حل مشکلات کشور قدم بردارند.

شاید به همین دلیل بود که پاییز سال گذشته مسئولان دانشگاه آزاد اسلامی به فکر استفاده از این ظرفیت افتادند و سامانه‌ای را طراحی کردند که از آن می‌توان به عنوان قلب تپنده تغییرات تحقیقاتی دانشگاه آزاد نام برد. حرف از طرح پایش دانشگاه آزاد اسلامی است. مخفف سامانه پژوهش اثرگذار یکپارچه شبکه‌ای.

حالا روزشمار اجرای طرح پایش در دانشگاه آزاد اسلامی آغاز شده است و از ابتدای مهر دیگر پروپوزالی خارج از سامانه پایش آزاد پذیرفته نمی‌شود. هرچند در طی این ده ماه گذشته اقدامات زیادی برای به ثمر رسیدن این طرح صورت گرفت اما حالا قرار است به صورت عملی وارد فاز اجرایی خود شود.

پایش این روزها یک پشتوانه نرم‌افزاری ایجاد کرده است تا همه استادان، دانشجویان، صنعتگران و پژوهشگران سراسر کشور بتوانند در قالب نظام موضوعات به یکدیگر متصل شوند. از همان روزی که این طرح توسط مسئولان دانشگاه آزاد اسلامی رونمایی شد تمام پروپوزال‌ها در این سامانه ارائه و موضوعات پژوهشی که اولویت‌های کشور است، به استادان و دانشجویان معرفی شد.

پایش در روزهای ابتدایی عمرش به صورت آزمایشی با شت برنامه علمی کار خود را آغاز و ۱۱۲ استاد، ۱۵۵ دانشجو و ۱۷۴ پژوهشگر از طریق این سامانه، موضوعات مورد پژوهش خود را انتخاب کردند.

به گفته بابک نگاهداری رئیس پژوهشگاه و شبکه آزمایشگاهی دانشگاه آزاد اسلامی ۱۳ برنامه علمی در طرح پایش احصا شده است.

رئیس پژوهشگاه و شبکه آزمایشگاهی دانشگاه آزاد اسلامی در گفت و گو با ایسکانیوز اعلام کرد: تاکنون ۷۸ چالش در این طرح شناسایی شده و ۱۵۰۰ برنامه پژوهشی نیز تعریف شده است.

به گفته نگاهداری ۱۲۵ رهیافت و ۹ هزار زمینه پژوهشی نیز در طرح پایش احصا شده است. همچنین ۴ هزار و ۳۰۰ عضو هیات علمی و

۲ هزار و ۸۰۰ دانشجو نیز وارد سامانه شده اند. این آخرین آماری است که تاکنون از پایش ارائه شده است.

اما شاید موضوعی که در این مدت کمتر از آن سخن گفته شده باشد چالش‌هایی است که شاید دانشجویان در پایش با آن مواجه شوند. چالش‌هایی که البته برای هر کدام از آن نیز راهکارهایی وجود دارد. به طور مثال بحث از تقلب علمی موضوعی است که همیشه درباره آن نگرانی‌های وجود داشته است. هرچند مسئولان دانشگاه بارها درباره این موضوع چاره‌اندیشی کرده‌اند؛ اما الان سوال این است که آیا با طرح پایش می‌توان جلوی تقلب علمی را گرفت یا برعکس زمینه تقلب علمی بیشتر از گذشته فراهم خواهد شد؟ مسئولان دانشگاه معتقدند در هر حال امکان تقلب همیشه وجود دارد؛ اما می‌توان آن را به حداقل رساند.

محمدعلی اکبری رئیس دبیرخانه پایش آزاد دانشگاه آزاد اسلامی در گفت‌وگو با ایسکانیوز به برخی از این ابهامات پاسخ داد.

علی اکبری معتقد است تقلب را باید تعریف کرد؛ اگر تقلب را به این معنی بگیریم که یک دانشجو از پایان‌نامه یک دانشجوی دیگر استفاده کند باید برای جلوگیری از آن اقداماتی را انجام داد. قرار است با سامانه مشابهت‌یاب این نوع از تقلب را کاهش دهیم.

او گفت: اما اگر منظور این است که ۲ پایان‌نامه عین هم اجرا شوند شاید برای ما خوب باشد. ما دوست داریم یک پایان‌نامه در یک موضوع را دو دانشجو اجرا کنند تا نتایج آن‌ها را با هم مقایسه کنیم. بنابراین نمی‌توان نام تقلب روی آن گذاشت. در این ادبیات ممکن است بخواهیم دوباره سنجی انجام دهیم و یک پایان‌نامه را به دو یا سه نفر بسپاریم تا نتایج آن را استخراج کنیم. بنابراین اشکالی در این نوع از پایان‌نامه‌ها وجود ندارد و تشخیص کمیته علمی این کار امکان‌پذیر است.

بررسی و برخورد با پایان‌نامه‌های فاقد محتوا

رئیس دبیرخانه علمی دانشگاه آزاد اسلامی ادامه داد: نکته سوم این است که اگر دانشجویان حتی یک پایان‌نامه را خریداری کنند باز هم به ما کمک می‌کند چون از حل مسئله هدفی را دنبال می‌کنیم؛ اما در صورتی که یک پایان‌نامه فاقد محتوا باشد در کمیته علمی بررسی کرده و با دانشجو برخورد خواهیم کرد. در دانشگاه آزاد یک سامانه به نام پژوهشیار داریم که تمام امور مرتبط با گردش کار طرح‌های پژوهشی شامل ارسال پروپزال، داوری، کارشناسی، عقد قرارداد تا خاتمه کار در این سامانه قابل انجام است؛ بنابراین شروع به محتوا سنجی می‌کنیم و اجازه نمی‌دهیم که یک پایان‌نامه تقلبی ارائه شود. ما در تهران همه کشور را رصد کرده و از نظر محتوایی تمام پایان‌نامه‌ها بررسی می‌شوند.

علی اکبری معتقد است چون سامانه پایش فعلاً جدید است شاید در ابتدا مشکلاتی ایجاد شود؛ هر چند رئیس دبیرخانه علمی دانشگاه آزاد اسلامی قول داد ظرف ۶ ماه آینده همه چیز توسط دانشگاه رصد شود.

چالش دیگری که در طرح پایش ممکن است وجود داشته باشد بحث محتوای پایان‌نامه هاست. این سوال مطرح است که به طور مثال وقتی نظام موضوعات طرح پایش استان یزد در حوزه نساجی تدوین شده است دانشجوی واحد یزد در رشته برق موضع پایان‌نامه خود را چطور می‌تواند انتخاب کند. علی اکبری به این ابهام نیز پاسخ داد: ما هیچ دانشجویی را به کاری وادار نمی‌کنیم. سامانه کل کشور دانشجویان را می‌بیند؛ بنابراین شما می‌توانید به طور مثال از واحد زابل وارد سامانه شده و مهندسی برق دانشگاه زاهدان را اخذ کنید.

رئیس دبیرخانه علمی دانشگاه آزاد اسلامی گفت: ما میخواهیم به وسیله این سامانه دانشجویان را در کل کشور پخش کنیم تا این ترافیکی که در اینجا وجود دارد از بین برود. بنابراین اکنون مکان برای ما مهم نیست. قیدی که گذاشتیم این است که ترجیحا دانشجویان از واحد خود استاد انتخاب کنند؛ اگر اساتید واحد پر بود از استان و سپس از خارج استان استاد مورد نظر خود را انتخاب کنند. در واقع این سه مرحله را به تفکیک انجام خواهیم داد. بنابراین اصلا دانشجوی مهندسی برق یزد مجبور نیست در زمینه نساجی کار کند.

علی اکبری در خصوص فعالیت واحدهای بین المللی نیز توشیح داد: واحدهای بین الملل فعلا وارد سامانه نشده اند. فعلا واحد علوم و تحقیقات را وارد سامانه کردیم و پس از واحدهای سراسر کشور، در مرحله بعدی به سراغ واحدهای بین الملل خواهیم رفت.

او معتقد است طرح پایش کمک می کند تا پایان نامه های دانشجویان از پراکندگی خارج شده و بر نیازهای مختلف جامعه اعم از صنعتی، مسائل روزمره، اجتماعی و متمرکز شود.

در مرحله اول طرح پایش، گروه های علمی یک سری نظام موضوعات را براساس چالش های جامعه و صنعت استخراج کردند که این نظام موضوعات الان در داخل سامانه پایش بارگذاری شده است. دانشجویی که می خواهد پایان نامه ارشد و دکتری را انتخاب کند، در ابتدا نظام موضوعات را می بیند؛ به یک نظام موضوعی علاقه مند می شود و می خواهد در آن زمینه فعالیت کند. دانشجو باید یک استاد را انتخاب کند. بعد از انتخاب نظام موضوعات نوبت به انتخاب استاد می رسد. دانشجویان با انتخاب استادان دیگر وارد مرحله نوشتن پایان نامه خود می شوند.

حالا قرار است از ابتدای مهر تمام پایان نامه ها در داخل این سامانه بارگذاری شود تا با کاربردی کردن آن ها و همچنین متمرکز کردن چند پایان نامه روی یک معضل بتوان مشکلات را از زاویه های مختلف نگاه کرده و راهکارهای مختلفی برای حل آن پیدا کرد.

انتهای پیام /